

2007. a PÕHIKOOLI EESTI KEELE KUI TEISE KEELE LÕPUEKSAMI ANALÜÜS

Kristi Saarlo, Tallinna Ülikool, lektor/vanemteadur

1. LÕPUEKSAMI EESMÄRGID JA LÕPUEKSAMITÖÖ PÕHIANDMED

Põhikooli eesti keele kui teise keele lõpueksami eesmärgid lähtuvad haridusministri 16. novembri 2006. a määruse nr 40 „Õpitulemuste välishindamise põhimõtted, riigeksamitööde, põhikooli lõpueksamitööde ja üleriigiliste tasemetööde koostamise, hindamise ja tulemuste analüüsi alused“ sätestatud õpitulemuste välishindamise süsteemi eesmärkidest ning põhikooli lõpueksamile esitatavatest nõuetest:

- 1) hinnata põhikooli ja gümnaasiumi riiklikus õppekavas määratletud õpitulemuste saavutatust kooliastme lõpus;
- 2) anda koolile ning õpetajatele võimalus hinnata oma õpilaste õpitulemusi üleriigilisel taustal;
- 3) suunata põhikooli lõpueksamite sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
- 4) siduda järjestikuseid haridusastmeid ja -tasemeid;
- 5) anda välishindamise tulemuste põhjal tagasisidet kõigile asjast huvitatud osapooltele ning võimaldada kavandada ja teha muudatusi riiklikus õppekavas, õppekirjanduses, õpetajate täienduskoolituses, võimaldada suunata vastavat arendustööd.

Põhikooli lõpueksamitöö koostamisel peetakse eesmärgiks kontrollida eesti keele kui teise keele alaseid pädevusi nelja osaoskuse (kirjutamine, kuulamine, lugemine ja rääkimine) ning keele struktuuri tundmise kaudu.

Kõigil eksamiosadel on võrdne kaal: maksimaalne punktide arv iga osa eest 20, seega eksamil on maksimaalselt võimalik saada 100 punkti (vt tabel 1).

	Ülesannete arv	Küsimuste arv	Maksimaalne punktisumma	Aeg (min)
Kirjutamine	2		20	40
Kuulamine	4	$5 + 5 + 5 + 5 = 20$	20	35
Lugemine	3	$5 + 10 + 5 = 20$	20	30
Keelestruktuur	2	$10 + 10 = 20$	20	30
Rääkimine	2		20	15–18

Tabel 1. 2007. a põhikooli eesti keele kui teise keele lõpueksami osad

Eksamitöö koosneb kahest osast: kirjalikust ja suulisest. Eksami kirjalik osa koosneb kirjutamis-, kuulamis-, lugemis- ja keelestruktuuriosast. Suuline osa koosneb sissejuhatavast lühivestlusest eksaminandi ja intervjuerija vahel (mida ei hinnata), pildi kirjeldamisest ja vestlusest samal teemal, vestlusest üldistel teemadel. Objektiivselt hinnatavad osad (kuulamis-, lugemis- ja keelestruktuuriosa) kokku koosnesid 2007. a põhikooli eesti keele kui teise keele lõpueksamitöös 60 üksiküsimusest (vt tabel 1). Kirjaliku ja suulise väljendusoskuse hindamiseks kasutati vastavaid hindamisskaalasid (vt Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse (edaspidi REKK) koduleht).

Põhikooli lõpueksami tulemuste alusel on õpilastel võimalik saada eesti keele oskuse algtaseme tunnistus juhul, kui eksamitulemus on vähemalt 60 punkti 100 võimalikust (vt hm 18. veebruari 2002. a määrus nr 24).

2. EKSAMIL OSALEJATE ANDMED JA EKSAMITÖÖ TULEMUSED

2007. a põhikooli eesti keele kui teise keele lõpueksami sooritas 3968 õpilast, kellest 1346 avaldas soovi eksamitulemuste alusel eesti keele oskuse algtaseme tunnistus saada. Analüüsimiseks koostati 1583 õpilasega valim. Valim moodustab 39,9% lõpueksami sooritajatest. Valim ei ole esinduslik selles mõttes, et nendes maakondades, kus õppijaid oli väga vähe, võib valimis osaluse protsent olla väga kõrge (Jõgevamaal 19 õppijat, Põlvamaal 1 õppija, kes kõik kuulusid valimisse), samas kui suure õppijate arvuga maakondadest on valimis osalusnäitaja märgatavalt väiksem (Harjumaa – 1835 õppijat, nendest valimis 28,8%; Ida-Virumaa – 1398 õppijat, nendest valimis 61,2%. Kõige suurema osa valimist (54,1%) moodustavadki Ida-Virumaa õpilased, järgnevad Harjumaa (34,6%), Tartumaa (5,0%), Pärnumaa (1,8%), Valgamaa (1,5%), Jõgevamaa (1,2%) õpilased. Ülejäänud maakondade esindatus valimis on alla 1%, Läänemaa ei olnud valimis esindatud. Eksamitulemuste analüüs on tehtud valimi põhjal.

	Üldine M/N	Güm- naasium ¹ / Täiskasv. gümnaa- sium	Põhikool	Suur- linna kool ²	Maa- konna- keskuse kool	Valla- ja väikelinna kool	Teenin- duspiir- konnata kool ³
Eksami- nande	1583 885 (55,9%) / 698 (44,1%)	1360 (85,9%) / 18 (1,1%)	205 (13,0%)	1099 (69,4%)	41 (2,6%)	271 (17,1%)	132 (8,3%)
Keskmine tulemus ⁴	62,7 59,3 / 67,0	63,9 / 42,6	56,5	62,0	69,8	60,0	74,5
Keskmise tulemuse usaldus- vahemik ⁵	61,7–63,7 58,0–60,6 / 65,6–68,4	62,9–65,0 / 37,4–47,8	53,6–59,3	60,9–63,1	64,1–75,5	57,4–62,6	71,7–77,3
Madalaim tulemus	1 13 / 1	1 / 20	16	18	32	1	26
Mediaan ⁶	62 57 / 68	64 / 46	52	60	69	58	77
Kõrgeim tulemus	100 100 / 99	100 / 53	98	100	97	100	100
Standard- hälve ⁷	19,7 19,5 / 19,2	19,4 / 10,5	20,5	19,0	18,1	21,7	16,3

Tabel 2. Eksami tulemused eksaminandi soo, kooli tüübi ja asukohatüübi järgi

¹ Päevase õppevormiga gümnaasium

² Määruse mõistes Tallinn, Tartu, Pärnu, Narva, Kohtla-Järve

³ Teeninduspiirkonnata päevase õppevormiga üldhariduskool

⁴ Eksami kogutulemus punktides näitab ka tulemust protsentides

⁵ Alumine ja ülemine piir tähistavad keskväärtuse usaldusvahemikku (UV) usaldusnivool 95%. Kui kahel usaldusvahemikul on olemas ühisosa, siis ei saa öelda, et keskmiste erinevus on statistiliselt oluline (usaldusnivool 95%)

⁶ Keskväärtus, mis jagab järjestatud tulemuste rea kaheks võrdseks osaks: pooled tulemused jäävad mediaanist väiksemaks, pooled suuremaks

⁷ Testitulemuste hajuvuse mõõt, mis näitab, kui hajutatud on muutuja väärtused keskväärtuse suhtes

Antud valimis oli noormehi neidudest veidi enam, vastavalt 55,9% ja 44,1% (vt tabel 2). Lõpueksami keskmine sooritusprotsent on neidudel märgatavalt kõrgem ning erinevus nende keskmiste vahel on statistiliselt oluline (vt keskmiste tulemuste usaldusvahemikke – neil puudub ühisosa). Kõige suurem osa noormeeste tulemustest (22%) jäi vahemikku 40–50 punkti. Neidude tulemuste jaotumine oli noormeestega võrreldes ühtlasem ja jagunes peaaegu võrdselt vahemike 40–50, 50–60 ja 60–70 vahel – vastavalt 16,6%, 15% ja 16,6%. Nimetatud vahemikust ülespoole jäigi suurem osa tulemustest (vt mediaan). Vahemikku 50–60 punkti jäi 247 tööd (15,6%) ning vahemikku 60–70 punkti 272 tööd (17,2%). Kuna haridus- ja teadusministri 16. novembri 2006. a määruse nr 41 „Õpilase hindamise, järgmisse klassi üleviimise, täiendavale õppetööle ning klassikursust kordama jätmise alused, tingimused ja kord“ §6 lõike 3 kohaselt hinnatakse õpitulemust hindega «3», kui õpilane on saanud vähemalt 45% maksimaalselt võimalikust punktide arvust, on mõistetav, et just vahemikku 40–50 punkti langeb rohkesti sooritusi. 70–80 punkti vahemikku mahtus 197 (12,4%) ja 90–100 punkti vahemikku 167 tööd (10,5%).

Koolitüübi järgi andmeid analüüsid näeme (vt tabel 2), et enamik eksaminandidest lõpetas põhikooli gümnaasiumis, mis on ka loomulik, sest enamik vene õppekeelega koolidest ongi gümnaasiumid. Siiski oli valimis ka 13% õpilasi põhikoolidest ja nende keskmised tulemused jäid gümnaasiumis õppijatele alla (erinevus keskmiste tulemuste vahel on statistiliselt oluline). Kuna täiskasvanute gümnaasiumidest oli eksaminande vaid 1,1% valimist, siis ei ole kohane nende tulemusi ülejäänutega võrrelda.

Kooli asukohatüübi järgi keskmisi tulemusi ja nende usaldusvahemikke vaadates näeme, et eristub kolm gruppi – kõige tugevamasse gruppi kuuluvad teeninduspiirkonnata koolid (8,3% valimist), järgnevad maakonnakeskuste koolid (2,6% valimist) ja seejärel tuleb kõige madalamate keskmiste tulemustega kõige suurem grupp – suurlinnade ning valla- ja väikelinnade koolid (kokku 86,5% valimist).

	2004	2005	2006	2007
Eksaminande	2745	2171	2842	1583
Kõrgeim tulemus	100	100	100	100
Madalaim tulemus	2	11	0	1
Keskmine tulemus	76,5	68,2	66,8	62,7
Keskmine eksamihinne	3,9	3,5	3,5	3,6

Tabel 3. Lõpueksami terviktöö tulemuste võrdlus aastail 2004–2007

Tabelist 3 on näha, et nelja viimase aasta lõikes on olnud püsivas languses eksamipunktide arv ning kui varasematel aastatel võis täheldada ka keskmise hinde langust, siis 2007. a on see uuesti pöördunud tõusule. Tendents viitab sellele, et paranenud on eksamitöö kvaliteet.

Eksami edukusnäitaja oli 2006. a 93,2%ga võrreldes madalam, ulatudes 2007. a vaid 83,9%ni (vt tabel 4). Rohkem kui viiendikul noormeestest ja kümnendikul neidudest lõpueksam ebaõnnestus.

Hinnetele „4“ ja „5“ sooritas põhikooli eesti keele kui teise keele lõpueksami 2007. a 38,1% õpilasi, neidudest ligi pooled, noormeestest kolmandik.

	Üldine	Noor- mehed	Neid	Suur- linna kool	Maakonna- keskuse kool	Valla- ja väikelinna kool	Teenindus- piirkonnata kool
Edukusprotsent (hinded 3, 4 ja 5)	83,9	79,3	89,7	84,1	90,2	76,8	96,2
Kvaliteediprotsent (hinded 4 ja 5)	38,1	30,5	47,7	35,9	48,8	35,1	63,6

Tabel 4. Lõpueksami edukuse ja kvaliteedi näitajad eksaminandi soo ja kooli asukohatüübi järgi

1577 eksamitööle oli ka nõuete kohaselt aastahinne märgitud. Nendest 12,8% sooritasid lõpueksamitöö hindetele „5“; 25,3% hindetele „4“; 45,8% hindetele „3“, 15,5% hindetele „2“ ja 0,6% hindetele „1“. Õpilastest, kes sooritasid lõpueksami hindetele „5“, oli 74,8% neid, kellel ka aastahinne oli „5“; 23,3% neid, kelle aastahinne oli „4“ ning ligi 2% neid, kelle aastahinne oli „3“. Õpilastest, kes sooritasid lõpueksami hindetele „4“, oli 18,5% aastahindtega „5“; 62,4% aastahindtega „4“; 18,8% aastahindtega „3“ ning 0,3% aastahindtega „2“. Õpilastest, kes sooritasid lõpueksami hindetele „3“, olid koolis viielised 0,8%, neljalised 24,1%, kolmelised 74,2%, kahelised 0,7% ja ühelised 0,1% (üks õpilane). Õpilastest, kes sooritasid lõpueksami hindetele „2“, olid koolis kolmelised 89%, kahelised 5,7% ja ühelised 0,8% (kaks õpilast). Õpilastest, kes sooritasid lõpueksami hindetele „1“, olid koolis kolmelised 88,9% ja kahelised 11% (üks õpilane). Raske on väita, et kui eksamihinne erineb aastahindest ühe hindepalli võrra (4 või 5, 3 või 4), siis on õpilane koolis alla või üle hinnatud, kui aga hinnetes on kahepalline erinevus, siis on alust sellist järeldust teha. Antud valimis oli 0,4% õpilastest koolis alla ning 1,6% üle hinnatud. Need arvud viitavad nii hindamise objektiivsusele koolides kui ka sellele, et eksamitöö moodab keeleoskust adekvaatselt. Siiski tekitab küsitavusi lisaks viimati mainitutele nende 218 õpilase (13,8% eksamisooritajatest) koolihinne „3“, kellel lõpueksam ebaõnnestus.

Eksami erinevate osade keskmine tulemus (vt tabel 5 ja joonis 5) varieerus 56%st (kirjutamine) 67,5%ni (kuulamine).

	Kirjutamine	Kuulamine	Lugemine	Keele struktuur	Rääkimine
Keskmine tulemus (%)	11,2 (56%)	13,5 (67,5%)	13,2 (66%)	12,9 (64,5%)	11,9 (59,5%)
Keskmise tulemuse usaldusvahemik	10,9–11,4	13,3–13,7	13,0–13,4	12,6–13,1	11,7–12,2
Madalaim tulemus (%)	0	0	0	0	0
Mediaan	11	14	13	13	12
Kõrgeim tulemus (%)	20	20	20	20	20
Standardhälve	5,1	4,0	4,8	4,9	5,5

Tabel 5. 2007. a lõpueksami tulemused osade kaupa

Noormeeste ja neidude keskmiste tulemuste analüüs erinevate osade sooritamisel näitab (vt tabel 6), et neidude keskmised tulemused olid paremad kõikides osades (kõige enam kirjutamisosas), keskmiste tulemuste usaldusvahemikud näitavad, et keskmiste erinevused on ka statistiliselt olulised.

	Noormehed	Neiud
Kirjutamine	10,0 (52,7%)	12,7 (65%)
Keskmise tulemuse usaldusvahemik	9,7–10,3	12,3–13,0
Kuulamine	13,2 (66%)	14,0 (70%)
Keskmise tulemuse usaldusvahemik	12,9–13,4	13,7–14,3
Lugemine	12,8 (64%)	13,8 (69%)
Keskmise tulemuse usaldusvahemik	12,4–13,1	13,4–14,1
Keele struktuur	12,4 (62%)	13,4 (67%)
Keskmise tulemuse usaldusvahemik	12,1–12,8	13,1–13,8
Rääkimine	11,0 (55%)	13,1 (65,5%)
Keskmise tulemuse usaldusvahemik	10,6–11,3	12,7–13,6

Tabel 6. 2007. a lõpuksami keskmised osatulemused soo järgi

2.1. Kirjutamine

Põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekava (*RÕK*) eesti keele (vene või muu õppekeelega koolile) ainekavas määratletud õpitulemuste kohaselt kirjutab õpilane põhikooli lõpus sidusalt, loogiliselt ja arusaadavalt tarbeteksti, kirja, loovtööd; kirjutab kokkuvõtet suulise ja kirjaliku teksti põhjal; kasutab omandatud sõnavara keeleliselt õigesti; kasutab keelekäsiraamatut.

Põhikooli eesti keele kui teise keele lõpuksami kirjutamisosas kestis 2007. a nagu eelnevatelgi aastatel 40 minutit ja koosnes kahest ülesandest: esimene ülesanne on olnud aastast aastasse ankeedi täitmine, mille eest on võimalik saada maksimaalselt 8 punkti ja teine ülesanne kirja kirjutamine, mille eest on võimalik saada maksimaalselt 12 punkti.

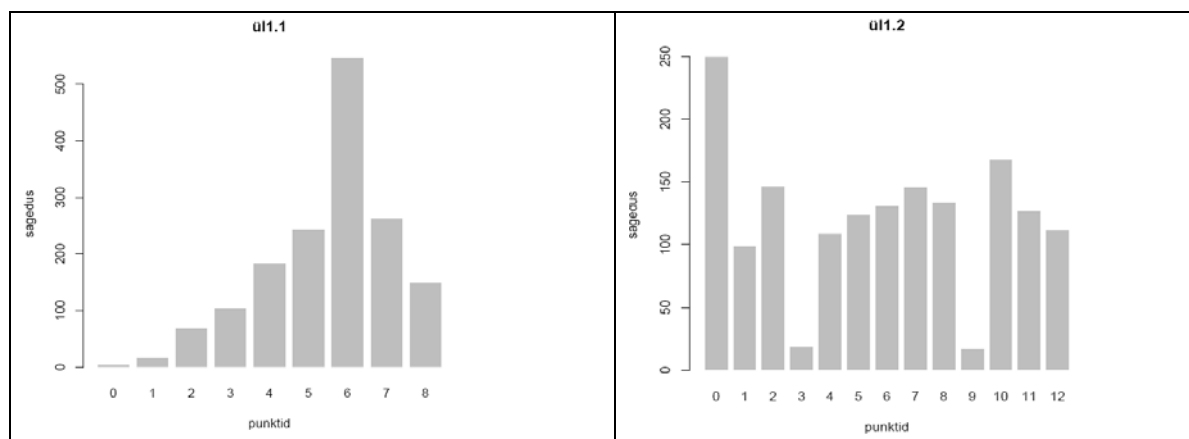
Esimene ülesanne oli ka 2007. a 10 küsimusega ankeedi täitmine (vt REKKi koduleht). 2007. a oli vaja täita ankeet eesti peres keelepraktikal osalemiseks. Ankeet on autentne, õpilane peab täitma selles kümme lahtrit. Ülesandes tuli peale nime ja koduse aadressi kirjutamise oskuse demonstreerida ka arvude kirjutamise oskust, osata kasutada õigeid käändeid ja teada eesti keele ühildumist ning suuta eristada sõnaliike (7. küsimus).

2007. a oli lisaks nõutud oma eelistuste väljendamist, iseloomujoonte, roogade, kodutööde ja vaba aja veetmise viisidest kirjutamist. Aasta-aastalt on mõõdetud ankeedis nime ja aadressi kirjutamise oskust, mis Euroopa Nõukogu keeleoskustasemetes kirjelduses vastab tasemele A1. 2007. a lisandus sellele oma vanuse kirjutamine.

Õpilastel oli võimalus kirjutada ka mustand eksamivihikus selleks ettenähtud kohta. Vaadeldud töödes oli mustandi kirjutamise võimalust siiski üliharva kasutatud, võimalik, et selle põhjuseks oli hirm kaotada aega.

Vastuslehe järgi loeti õigeks morfoloogiliselt ja ortograafiliselt korrektsed vastused, kuid nt kokku- ja lahkukirjutamist ei loetud veaks, kui see ei muutnud tähendust. Samuti ei loetud veaks suure- ja väikese algustähe viga, kui suure tähega oli alustatud kõiki töö ridu. Numbreid oli lubatud kirjutada nii numbri kui sõnaga, oluline oli kirjutusviisi grammatiline korrektsus (kirjavahemärgid numeraali kirjutamisel). Aktsepteeritavaks loeti ka sisulised vastused, nt küsimuse *Kellega sa suhtled eesti keeles?* puhul oli ka aktsepteeritav vastus: *ei suhtle*.

2007. a eksamil oli õpilaste poole pöördumisel töökäsus kasutatud teietamist nagu ka 2006. a eksamil, kuid ülesandes endas *sina*-vormi.

Joonis 1. Kirjutamisosa 1. ja 2. ülesande tulemuste jaotumine

Teises ülesandes oli 2007. a pakutud õpilastele vaid üks kirjateema ja kirjutada tuli sellel teemal umbes 100-sõnaline kiri. Teemaks oli õpilasepoolne oma kodukoha tutvustamine sõbrale ja talle küsimuste esitamine tema kodukoha kohta. Kirjutises anti õpilastele ette ka tingimusena eelnev osalemine matkajuhtide ringis. Tööjuhised olid keeleliselt lihtsalt sõnastatud ja arusaadavad ega tohtinuks teema tuttavlikkuse tõttu kellelegi sisulisi raskusi valmistada. Hindamisjuhendi järgi hinnati teksti loogilist ja sidusat ülesehitust, sõnavara ulatust ja mitmekesisust, lausete keerukust, samuti grammatikat ja õigekirja.

Loovülesannete puhul kerkib alati küsimus ka hindamise usaldusväärsusest, praegusel kujul on hindamise kriteeriumeiks vaid ülesande töökäsu mõistmine ja keeleline korrektsus, teksti narratiivi kujunemine on kaunis marginaalne. Võibolla oleks vaja hindamisjuhendisse lisada rohkem loovkirjutamise hindamiskatgooriaid.

Kirjutamisosa keskmine tulemus oli 2007. a 11,2 punkti (56%), mis on tavapäraselt madalaim näitaja eksami erinevate osade hulgas (vt tabel 5). Raskemaks kõigi eksamitöö ülesannete hulgas, nagu ka eelnenud aastail, osutus kirjutamisosa 2. ülesanne, mille keskmine oli 5,7 punkti 12 võimalikust ehk 47,2%. Esimese ülesande, ankeedi täitmise eest saadi keskmiselt 5,5 punkti (69,7%), mis on vähem kui 2006. a. Jooniselt 1 on näha, missugune on tulemuste jaotumine kirjutamisosa kummagi ülesande puhul. Kui 1. ülesande puhul on lõviosa eksami sooritanuist teinud ülesande 6 punktile 8st, siis 2. ülesande puhul domineerib 0 punkti saanute hulk.

Koolitüübiti saavutasid kirjutamisosas gümnaasiumide põhikoolilõpetajad paremaid tulemusi (keskmine tulemus 11,7 punkti e 58,5%) kui põhikoolis selle kooliastme lõpetajad (keskmine tulemus 8,5 punkti e 42,5%).

Asukohast sõltuvalt olid kirjutamisosas parimad tulemused, nagu teistegi osaoskuste puhul, parimad teeninduspiirkonnata koolides – 13,6 punkti e 68%. Valla- ja väikelinnakoolides oli keskmine punktisumma kirjutamisosas eest 11,6 punkti e 58%, maakonnakeskuste koolides 11,0 punkti e 55% ja suurlinnade koolides 10,9 punkti e 54,5%. Nii kooli tüübi kui kooli asukohatüübi järgi sooritasid kirjutamisosas vähemalt 60%le vaid 8,3% eksaminandidest, need olid teeninduspiirkonnata koolide õpilased.

Valdavale osale eksaminandidest oli kerge 1. ülesanne ning enam probleeme valmistas 2. ülesanne – kirja kirjutamine (vt tabel 7), kus eksimisvõimalused olid grammatikas ja sõnavaras suuremad.

	Kirjutamine	
	1. ülesanne	2. ülesanne
Noormehed	5,3 (66,3%)	4,8 (40%)
Neiud	5,9 (73,8%)	6,8 (56,7%)

Tabel 7. Kirjutamisosas ülesannete tulemused eksaminandide soo järgi

Kirjutamisosas keskmised tulemused aastail 2004–2007 näitavad aasta-aastalt langust (vt tabel 8). Tulemused viib alla 2. ülesanne, mis nõuab õpilastelt loovat keelekasutust, küllaltki laia grammatika ja sõnavara kasutamise oskust. Kuna keeleõpetuses on põhirõhk asetatud suulise suhtlusoskuse arendamisele ning retseptiivsete oskuste (kuulamine, lugemine) treenimisele, siis on jäänud tagaplaanile kirjutamisoskuse arendamine.

	2004	2005	2006	2007
Kirjutamine	14,0 (70%)	13,3 (66,5%)	12,3 (61,5%)	11,2 (56%)

Tabel 8. Lõpueksami kirjutamisosas tulemuste võrdlus aastail 2004–2007

Kirjutamisosas hindamist vaadeldes hakkasid silma erinevad vea aluseks võetud kriteeriumid. Küsitav on näiteks, kas õpilase vastust tohiks lugeda vääraks, kui õpilane on kirjutanud grammatiliselt õigesti oma kolm iseloomujoont, kuid pannud viimase lõppu punkti: *sõbralik, vapper, heasüdamlik*. Vastus oli keeleliselt õige. Samuti võinuks sõnastada täpsemalt 1. ülesande puhul soovitud infinitiivi vormi tähtsuse ülesande täitmisel (nt *Pööra tähelepanu vastuse vormile vms.*). Praegusel juhul loeti kokkuleppeliselt valeks vastused, kus õpilased kasutasid vale infinitiivi vormi vastates küsimusele *Milliseid koduseid töid oskad teha?* Vastus: *koristama, süüa tegema*. Antud juhul ei mööda küsimus mitte kirjalikku eneseväljendusoskust, vaid pigem keelestruktuuride valdamist.

Kirjutamisosas puhul torkas silma ka see, et ankeet ülesandetüübina on end ammandanud ning vajab asendamist. Õpilaste ülesandetäitmist vaadeldes ilmnes, et õpilased, kes ei suutnud saavutada 2. ülesande eest ühtki punkti, said 1. ülesande eest 5–6 punkti 8st, sest vastused olid lihtsalt pähe õpitud ega mööda kirjutamisoskust. Teise ülesande puhul torkas veel silma, et mõnigi kord oli teemast osaliselt mööda kirjutatud või ülilihtsa sõnavara ja struktuuridega töö saanud suhteliselt kõrge punktisumma (vt näited 1 ja 3 lisas). Samas on ka maksimaalse punktisumma saanud töodes suuri erinevusi (vt näited 2 ja 4). Suured erinevused hindamisel ilmnevad ka näidetes 5 ja 6, mida on aga hinnatud võrde punktisummaga. Silma jäi ka kiirustamine ja erinevad lähtekohad hindamisel ja parandamisel. Nii oli

jäetud töödes vigu märk(i/a)mata (mis ei olnudki ju omaette eesmärk), kuid samas parandatud ka liigselt (nt sina parandatud kui otsene pöördumine suuralgustäheliseks). Ka õpetajad on küsimustike täitmisel maininud, et kirjutamisosa hindamine on suuresti subjektiivne. Mõni õpetaja pidas sõnu *matkajuht* ja *vaatamisväärsus* harvaesinevaks ning seetõttu arusaamatuks. Samuti arvasid õpetajad, et võinuks olla valik näiteks kahe erineva kirjateema vahel ning et praegusel kujul jäi ülesanne sisult raskeks, kuna õpilased ei tunne oma kodukanti sedavõrd hästi, et seda tutvustada. *Eksamil tuleb kontrollida keeleoskust, mitte neid teadmisi, mille omandamine ei kuulu eesti keele õpetajate ülesannete hulka (nt kodukoha vaatamisväärsused)*. Mainitud väitega ei saa nõus olla, kuna oma kodukoha tundmist vähemalt mingil määral eeldab ka õppekava. Samuti märkis nii mõnigi õpetaja, et ankeedi võis täita ka teisiti kui hindamisjuhend ette nägi, raskeks peeti ridu, kus tuli vastata mitme sõnaga. Mõned õpetajad soovisid ka, et ankeedi mitmesõnaliste vastuste puhul oleksid ette antud konkreetsed variandid hindamise hõlbustamiseks.

2.2. Kuulamine

RÕKi eesti keele ainekavas määratletud õpitulemuste kohaselt mõistab õpilane põhikooli lõpus dialoogi või monoloogi vormis esitatud kõnet; mõistab meedias edastatavat teavet; eristab kuulatud teabe-, tarbe- ja meediatekstis detaile ja fakte.

Kuulamisülesannete temaatika vastas ainekavale ja oli eakohane (olme, toitumisharjumuste, maitsetaimede ja vastlapäevaga seotud temaatika). Üldjoontes olid kuulamisülesanded õpilastele pigem lihtsad kui keerukad, seda toetavad ka statistilised andmed, keskmiselt saadi kuulamisosa eest 13,5 punkti (sooritusprotsent 67,5).

Esimene ülesanne (küsimused 1–5) eeldas lühitekstide tähelepanelikku kuulamist. Valikvastused piltidel ja kahekordne kuulamine hõlbustavad detailide tabamist, aga vähendavad ülesande autentsust.

Suhteliselt kerge oli ka **teine ülesanne** (küsimused 6–10), valikvastustega ülesandetüüp.

Kolmandas ülesandes (küsimused 11–15) tuli kirjutada lünka sobiv sõna või sõnaühend. Seega nõudsid ülesanded peale kuulamise ka lugemis- ja kirjutamisoskust. 3. ülesannet pidasid raskeks ka õpetajad mainides, et kuulamisülesanne nõudis üheaegset kuulamist ja kirjutamist ning oli loetud liiga kiire tempoga ning kasutatud sõnavara oli raske. Kuulamisosa 3. ülesande raskust näitavad ka ülesande lahendusprotsendid. Noormeeste keskmine tulemus ulatus 3. ülesande puhul 2,0 punkti e 40,9%ni ja neidudel 2,5 punkti e 49,7%ni, mis on tõepoolest väga madalad näitajad.

Neljanda ülesande kohta õpetajatel pretensioone ei olnud, kuid just see oli madalaima eristusjõuga ülesanne kogu eksamitöös. Noormeeste keskmine tulemus 4. ülesande eest oli 3,9 punkti e 78,4% ja neidudel 4,1 punkti e 81,9%.

Kuulamisosa nõrgimaks e madalaima eristusjõuga küsimuseks osutus 17. küsimus, mis nõudis õige-vale vastust: *spordipäeva hommikul toimus matk metsa*. Küsimusele vastas õigesti peaaegu 90% õpilastest, mis viitab sellele, et küsimuse eristusjõud⁸ on väga madal. Madala eristusjõuga olid ka kuulamisosa küsimused 3, 10, 16 ja 20.

⁸ Küsimuse võime eristada tugevamaid ja nõrgemaid eksaminande.

Seevastu valmistasid õpilastele olulisi probleeme kuulamisosa 3. ülesande 11. ja 13. küsimus, milles palju eksiti. Esimesel juhul tuli kirjutada, et *Parima maitse annavad maitsetaimed siis, kui nad on värsked*. Ja teisel juhul: *Talvel võib maitsetaimi kasvatada aknalaual(oma) kodus*. Töid analüüsid selgus, et ka kuulamisosa 3. ülesannet oli hinnatud erinevalt – vahel oli õigeks loetud õige sõna, mis oli vales grammatilises vormis, vahel aga mitte.

Keskmiselt oli kuulamisosa pigem kerge, raske oli 3. ülesanne ning liiga kergeks osutus 4. ülesanne. Siinkohal tuleb mõelda, kas sellel puhul on tegemist pigem kuulamisoskuse nõrkusega, kirjutamisoskuse probleemiga, millest kõnelevad ka kirjutamisosa kesised tulemused või hoopis raskusega tulla toime integreeritud tegevustega.

Kuulamisosa kõrgeim tulemus oli 20 punkti ja madalaim 0 punkti, standardhälve oli 3,95. Nagu näeme tabelist 6 sooritasid neid kuulamisosa paremini kui noormehed, erinevus keskmiste vahel on statistiliselt oluline.

Koolitüübiti oli gümnaasiumides põhikooli lõpetajate keskmine tulemus 13,7 punkti (68,5%), põhikoolides 12,8 punkti (64%).

Asukohatüübiti lähtuvalt oli ka kuulamisosas parim teeninduspiirkonnata koolide keskmine tulemus – 15,9 punkti e 79,5%, samuti oli kõrge näitaja maakonnakeskuste koolides põhikooli lõpetavatel õpilastel – 15,4 punkti e 77%, järgnesid suurlinnakoolid 13,9 punkti e 69,5% ning valla- ja väikelinnakoolid 12,7 punkti e 63,5%ga.

Kuigi õpetajad leidsid, et kuulamisosa 3. ülesanne oli õpilastele raske, näitas ülesande statistiline analüüs, et kuulamisosa tervikuna oli pigem lihtne. Koolides tuleks keskenduda drillimisest enam integreeritud oskuste arendamisele, millest õpilastel hetkel vajaka jääb.

Põhikooli eesti keele kui teise keele lõpueksami kuulamisosa tulemused aastail 2004–2007 on olnud umbkaudu samaväärsed (vt tabel 9), kuid 2006. aastaga võrreldes oli 2007. a tulemus umbes 9% võrra madalam, mis viitab sellele, et ülesande eristusjõud on kasvanud.

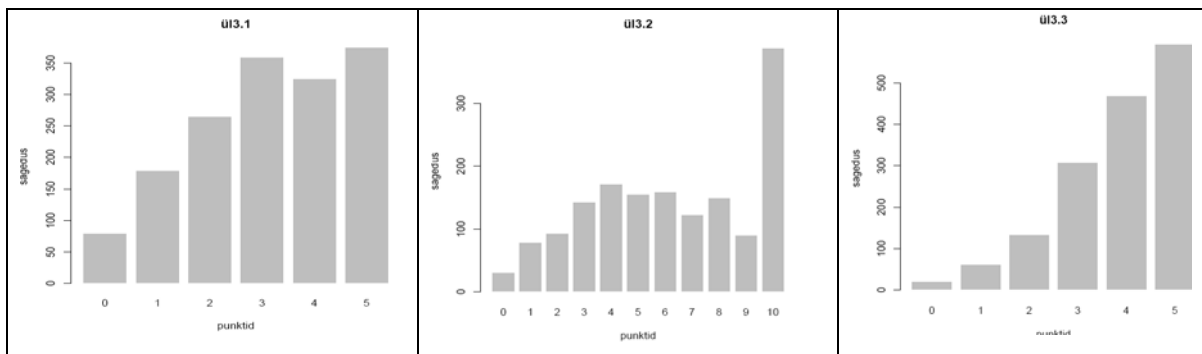
	2004	2005	2006	2007
Kuulamine	15,0 (75%)	14,8 (74%)	15,3 (76,5%)	13,5 (67,5%)

Tabel 9. Lõpueksami kuulamisosa tulemuste võrdlus aastail 2004–2007

2.3. Lugemine ja keele struktuur

RÕKi eesti keele ainekavas määratletud õpitulemuste kohaselt loeb õpilane põhikooli lõpus eesmärgipäraselt, mõistab loetu sisu; loeb tundmatut teksti ja saab sellest sõnaraamatu abil aru; leiab teavet teatest, juhiseist, kuulutusest, sildilt, viidalt; eristab olulist teavet ebaolulisest; eristab muutevorme ja sõnadevahelisi seoseid.

Lugemisosa kolm ülesannet olid oma tüübilt eelmiste aastatega analoogilised. Ülesandetüübid on, nagu eksamitöös tervikuna, püsivad aastast aastasse põhimõtteliselt samana. Aega kolme ülesande sooritamiseks oli 30 minutit.

Joonis 2. Lugemisülesannete tulemuste jaotumine

Esimene ülesanne kontrollis viie ühelauselise teate mõistmist valikvastustega (iga teate kohta oli neli vastusevalikut). Teated olid autentsed ja enamalt jaolt ka eakohased, kõhklusi tekitas vaid 1. ülesande 4. küsimus, mille eristusjõud oli aga hea (*Otsime kiireid ja meeldivaid klienditeenindajaid. Valida tuli järgmiste vastuste seast: A. Kiired teenindajad ootavad meeldivaid kliente. B. Klientidele meeldivad kiired teenindajad. C. Meeldivad kliendid otsivad kiiresti teenindajaid. D. Vajatakse kiireid ja meeldivaid töötajaid.*). Sõna *klienditeenindaja*, millele oli pakutud sünonüümiks *töötaja*, võis tekitada raskusi ning õpilasi eksitada. Ka valikute lugemine nõudis tähelepanu. Ülesanne kontrollis sõnavara ja lause tähenduse mõistmist. Ülesande keskmine sooritus oli 3,1 punkti e 62,7%.

Teine ülesanne oli lünktekst Tallinna Loomaaia loomasõprade ringi kohta. Lüngatäiteks vajalik sõnapank oli antud ülesande järel. Ülesanne kontrollis sõnavormide ja sõnadevaheliste seoste taipamist. Ülesande tase oli kaunis ühtlane ja erilisi kõikumisi ei olnud. Küsimused olid reeglina ühtlaselt hea eristusvõimega. Veidi lihtsavõitu oli 8. küsimus (*Ringil ei saa olla palju liikmeid, kuna nende kasutuses on väga ruum.*) Ainsa pasliku vastusena sobis lünka *väike*, antud ülesande lahendas õigesti 80% õpilastest. Ülesanne eristas õpilaste suutlikkust hästi ja näitas, et konteksti mõistmisega tegelemine nõuab koolis rohkem tähelepanu. Ülesande keskmine punktisumma oli 6,2 ja keskmine sooritusprotsent 62,3. Jooniselt 2 on näha, et 2. ülesande sooritas maksimaalsele tulemusele suur osa õpilastest.

Kolmas ülesanne nõudis teksti mõistmist, siingi oli eesmärk leida tekstist valikulist infot (leida neljast vastusevalikust tekstile vastav). Ebaõnnestunud oli 18. küsimus, mille eristusjõud oli töö madalaim – 0,18. Õpilastele ei valmistanud küsimusele vastamine probleeme ning selle lahendas 91,4% eksaminandidest. (*18. Liis õpib Luksemburgi koolis A. saksa keeles, B. prantsuse keeles; C. vene keeles; D. inglise keeles. Lause tekstis, kust õige vastus A võimalik leida oli: Liis valis õppekeeleks saksa keele, sest seda oli ta Eestis enne õppinud.*). Antud küsimusele vastuse leidmine oli liiga ühene ning seetõttu ei mõõtnud küsimus õpilaste keeleoskustaset ka vajalikul määral ja moel. Kolmanda ülesande keskmine tulemus oli kahest eelnevast parem, sooritus ulatus 3,9 punkti e 76,9%ni. Ülesande lahendamisel maksimaalse punktiarvu saanute hulka kajastab Joonis 2.

Statistiliste andmete analüüsist selgus, et ka lugemisosas oli õpilastele pigem kerge kui raske (vt tabel 5 ja 10). Küsimuste eristusjõud oli küll paiguti madal, kuid lugemisosas tervikuna eristas üldjoontes siiski tugevaid ja nõrku õpilasi. Maksimaalselt saavutati lugemisosas 20 ja minimaalselt 0 punkti. Lugemisosas poiste ja tüdrukute vahelisi erinevusi vaagides olid parema sooritusega taas tütarlapsed (vt tabel 6),

erinevus küündis 5%ni ning keskmiste tulemuste usaldusvahemiku järgi võime öelda, et kuigi mõlema grupi tulemustega võib rahule jääda, on nende keskmiste erinevus statistiliselt oluline.

	Lugemine		
	1. ülesanne	2. ülesanne	3. ülesanne
Noormehed	3,1 (62%)	6,0 (60%)	3,7 (74%)
Neiud	3,2 (64%)	6,6 (66%)	4,0 (80%)

Tabel 10. Lugemisosa ülesannete tulemused eksaminandide soo järgi

Koolitüübist sõltuvalt oli keskmine tulemus gümnaasiumides 13,3 punkti e 66,5%, põhikoolides – 12,6 punkti e 63%.

Asukohatüübi järgi olid kõrgeimad lugemisosa tulemused teeninduspiirkonnata koolides – 16,0 punkti e 80%, järgnesid maakonnakeskused 14,6 punkti e 73%, suurlinnade koolid 13,2 punkti e 66% ning valla- ja väikelinnakoolid 11,8 punkti e 59%ga.

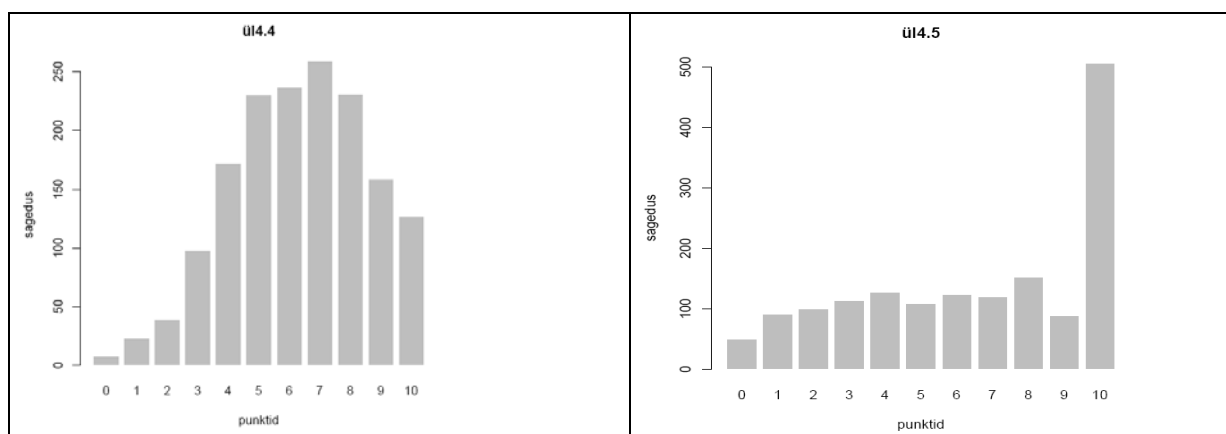
Võrreldes 2007. a põhikooli lõpueksami lugemisosa tulemusi 2004–2006. a eksami tulemustega selgub, et aasta-aastalt on lugemisosa keskmine tulemus langenud, vaevalt on see aga märk õpilaste halvenevast keeletasemest, vaid pigem eksami lugemisosa kvaliteedi paranemisest.

	2004	2005	2006	2007
Lugemine	16,4 (82%)	14,0 (70%)	13,9 (69,5%)	13,2 (66%)

Tabel 11. Lõpueksami lugemisosa tulemuste võrdlus aastail 2004–2007

Analoogiliselt varasemate aastatega oli ka 2007. a lõpueksamil lisatud lugemisülesannete juurde kaks keelestruktuuride valdamise kontrollimiseks mõeldud ülesannet.

Neljandas ülesandes (küsimused 21–30) tuli teksti lünka valida kolmesest valikust sobiv sõna või sõnavorm. Madal oli 25. ja 29. küsimuse eristusjõud, nende sooritusprotsent oli vastavalt 89,2 ja 81,7, mis viitab sellele, et küsimus on liiga lihtne. Küsimuses 25 tuli valida lausesse: *35 koolinoort veetsid aega mere 25...[B] .. päevitades, laagris sääskedega võideldes...* valida sobiv variant: *25. A. kohal, B. ääres, C. taga.* Küsimus ei nõudnud õpilastelt erilist pingutust, pakkudes ainult üht võimalikku varianti. Selle ülesande keskmine tulemus oli 6,3 punkti e 63%.

Joonis 3. Keele struktuuri ülesannete tulemuste jaotumine

Viies ülesanne (küsimused 31–40) nõudis küllalt keeruliste lausete lugemist ja sisu mõistmist enne, kui kogu lause loetud. Ülesandes tuli tavapäraselt ühendada lausepooled, kusjuures üks lauselõpp jäi üle. Keele struktuurist kontrollis see põimlause struktuuri ja sidendite tähendust. Ülesande eristusvõime oli väga hea, keskmine tulemus oli 6,5 punkti e 65%. Keele struktuuriosa keskmine tulemus oli 12,9 punkti e 64,5%, standardhälve 4,9. Maksimaalselt saavutati struktuuriosa eest 20 ning minimaalselt 0 punkti.

Jooniselt 3 nähtub, et suhteliselt suur oli struktuuriosa teises ülesandes (4.5) maksimaalse tulemuse saavutanute hulk.

Noormeeste ja neidude tulemuste võrdluses struktuuriülesannete lahendamisel olid tavapäraselt pisut paremad neidude tulemused. Noormehed saavutasid struktuuriosa eest keskmiselt 12,4 punkti e 62% ja neiid 13,4 punkti e 67% (vt tabel 6).

	Keele struktuur	
	1. ülesanne (4.4)	2. ülesanne (4.5)
Noormehed	6,2 (62%)	6,3 (63%)
Neiid	6,5 (65%)	6,9 (69%)

Tabel 12. Lõpueksami struktuuriosa ülesannete tulemused eksaminandide soo järgi

Koolitüübiti olid keskmised tulemused taas gümnaasiumides paremad kui põhikoolides, vastavalt 13,1 punkti e 65,5% ja 11,6 punkti e 58%.

Asukoha järgi olid keskmised tulemused taas kõrgeimad teeninduspiirkonnata koolides – 15,5 punkti e 77,5%, järgnesid maakonnakeskuste koolid 13,6 punkti e 68%, suurlinnakoolid 12,9 e 64,5% ning vallaja väikelinnakoolid 11,7 punkti e 58,5%ga.

Võrreldes struktuuriosa tulemusi ajavahemikus 2004–2007 (vt tabel 13) selgub, et viimasel kolmel aastal on õpilaste keskmised tulemused ligi kolme ja poole punkti (1,5%) võrra langenud. Nagu lugemis- oskusegi puhul, annab nimetatud tendents märku pigem eksami kvaliteedi paranemisest kui õpilaste teadmiste langusest.

	2004	2005	2006	2007
Keele struktuuride osa	16,1 (80,5%)	13,9 (69,5%)	13,2 (66%)	12,9 (64,5%)

Tabel 13. Lõpueksami keelestruktuuride osa tulemuste võrdlus aastail 2004–2007

2.4. Rääkimine

RÕKi eesti keele ainekavas määratletud õpitulemuste kohaselt tuleb õpilane põhikooli lõpus toime igapäevastes suhtlusolukordades, kasutades sobivat stiili; oskab edastada kirjaliku ja suulise teksti sisu; oskab kasutada ainekava temaatikaga seonduvat sõnavara, fraseologisme; oskab jutustada teksti ja süžeelise pildi(seeria) järgi; oskab kirjeldada nähtut, loetut, kogetut; oskab teha kokkuvõtet kuulatust, loetust, nähtust; oskab kasutada põhilisi eesti keele grammatilisi struktuure.

Põhikooli lõpueksami suuline osa kontrollib kirjeldus- ja suhtlusoskust. Ülesehituselt ei erinenud 2007. a eksami suuline osa eelnevatest aastatest. Kirjelduse aluseks on pilt, mille teemat jätkab õpilaste omavaheline vestlus. Nii piltide kui vestluskaartide temaatika haarab põhikoolis käsitletud isikliku eluga

seotud teemasid. Piltidel kujutatu on dünaamiline ning pakub võimalust vestluse arendamiseks ning temaatika oli ka 2007. a sisult õpilastele ea- ja jõukohane, võimaldades tugevamatel õpilastel avaldada ka isiklikke emotsioone.

Punktivahemik suulise osa eest ulatus nullist maksimumini, nagu ka ülejäänud eksamiosade puhul. Rääkimisosa keskmine tulemus oli 11,9 punkti (59,6%) ja standardhälve 5,5. Ka antud üsna madalas näitajas kajastub produktiivsete oskuste nõrk valdamine võrreldes retseptiivsete oskustega.

Neidude parem, statistiliselt oluliselt erinev keskmine tulemus kinnitab ka neidude üldiselt paremat verbaalset võimekust selles vanuses noormeestega võrreldes.

Koolitüübiti olid gümnaasiumide (85,8% valimist) keskmised tulemused ka rääkimisosas paremad kui põhikoolides (13% valimist), vastavalt 12,2 punkti e 61% ja 10,9 e 54,5%.

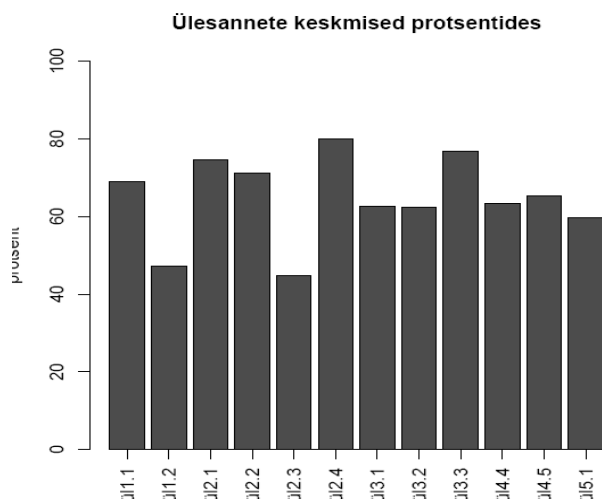
Asukohatüübi järgi olid parimad tulemused maakonnakeskuste koolides (2,6% valimist), kus keskmine ulatus 15,2 punkti e 76%ni. Teeninduspiirkonnata koolides (8,3% valimist) oli suulise osa keskmine tulemus 13,7 punkti e 68,5%, valla- ja väikelinnakoolides (17,1% valimist) 12,3 punkti e 61,5% ja suurlinnakoolides (69,4% valimist) 11,6 punkti e 58%.

Võrreldes viimaste aastate suulise osa tulemusi (vt tabel 14) selgub, et aastate jooksul on õpilaste suulise väljendusoskuse tase langenud. Üheks põhjuseks võib olla üldine produktiivsete oskuste langus.

	2004	2005	2006	2007
Suuline osa	15,0 (75%)	12,3 (61,5%)	12,2 (61%)	11,9 (59,5%)

Tabel 14. Lõpueksami suulise osa tulemuste võrdlus aastail 2004–2007

KOKKUVÕTTEKS

Joonis 4. Eksami ülesannete tulemuste jaotus

2007. a lõpueksamitöö (ülesehitus, ülesande- ja ka tekstitüübid) sarnanes eelnevate aastate eksamitöödega. Eksamitöö oli tervikuna enamvähem tasakaalus, kõikumisi esines kuulamisosa 3. ja 4. ülesandes. Kumbagi ülesannet ei saa pidada õnnestunuks, üht liigse keerukuse ning teist liigse lihtsuse tõttu. Probleeme oli ka üksikute küsimuste puhul lugemisosas, läbini ebaõnnestunud küsimusi ei esinenud, kuid mõne lugemisosas küsimuse eristusjõud jäi madalaks. Ka jooniselt 4 on nähtav kuulamisosa 3. ülesande (2.3) lahendamise madal ning 4. ülesande (2.4) väga kõrge tulemus, mis ilmestavad antud osa sisest ebaühtlust ning mõjutavad kogu eksamitöö sisemist ühtlust.

Eksamitöös kasutatud ülesandetüübid on aastast-aastasse olnud väga sarnased. See soodustab keeleoskuse teatud aspektide treenimist ja drillimist, nii et eksamitulemus ei pruugi adekvaatselt peegeldada õpieesmärkide saavutatust. Samas on tekstide temaatika viimases eksamitöös mitmekesisem ja küsimused enamasti paremini koostatud. Kaaluda tuleks rutiinseks muutunud ülesandetüüpide väljavahetamist või muutmist (nt kuulamisosa esimene piltidega ülesanne, kirjutamisosa ankeet).

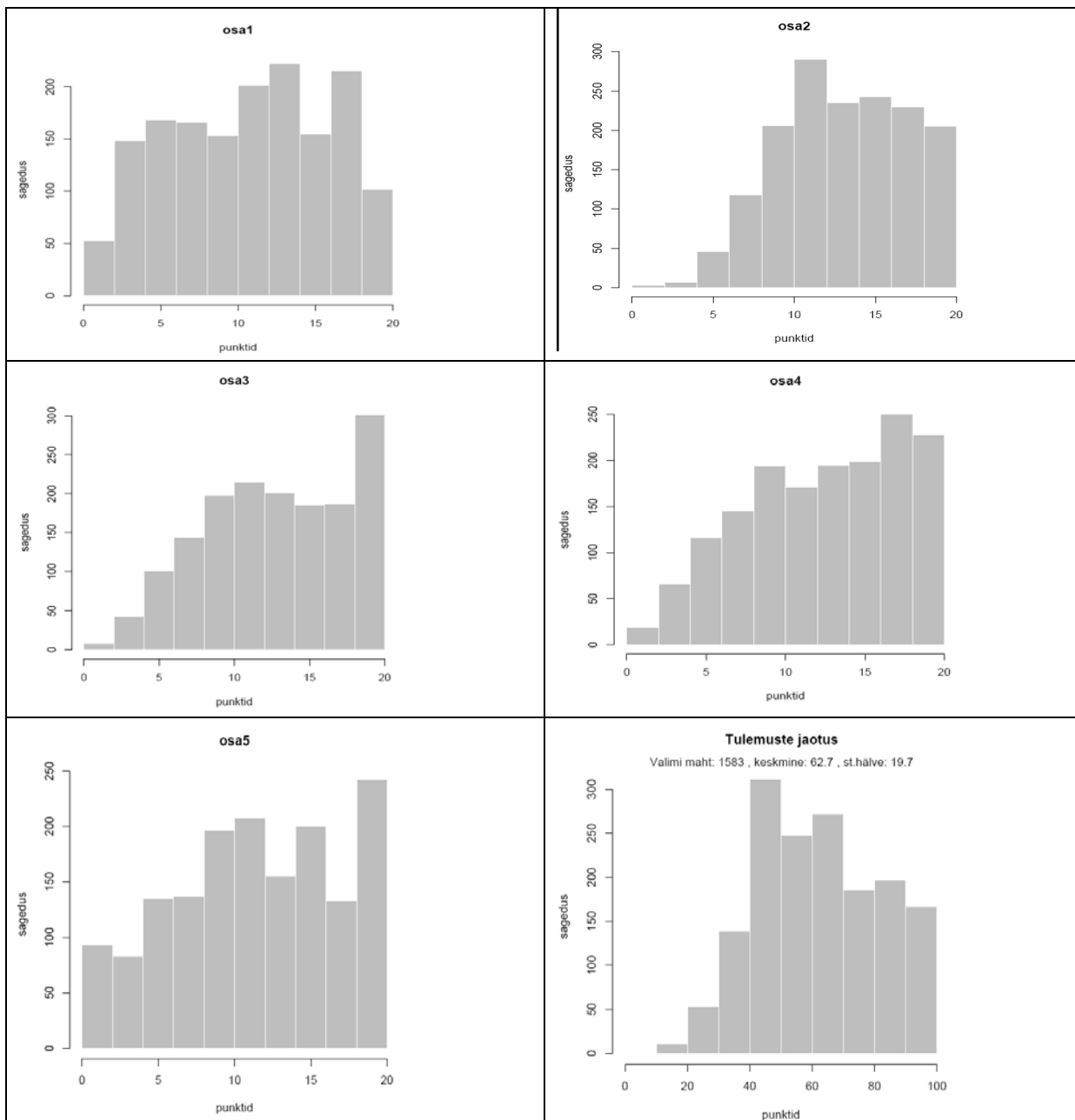
Kuigi 2006/2007. õa lõpueksami keskmised tulemused on eelmiste aastatega võrreldes madalamad kõigis osades, ei pruugi see tähendada keeleoskuse allakäiku, vaid viitab pigem eksamitöö kvaliteedi tõusule. Siiski ei saa rahul olla kirjutamise ja rääkimisosa tulemustega, mis annavad märku pigem sellest, et integreeritud oskusi tuleks koolides senisest enam harjutada (nt kuulamisosa 3. ülesanne).

Eksamitööd analüüsid oli näha, et kõige suuremad erinevused on hindamisel kirjutamisosas, nii 1. kui ka 2. ülesandes, kus osa hindajaid on keskendunud näiteks viisaka pöördumise korrektsusele (suur või väike algustäht) ning vähem kirjutatu sisule.

Õpetajatelt saadud tagasiside näitas, et õpetajad hindasid eksamitööd valdavalt heaks. Märkustena mainiti, et kirjutamisosa hindamisjuhend võiks keeleküsimustes olla praegusest veelgi konkreetsem ja anda hindajatele senisest veelgi täpsemad juhiseid. Mitmed õpetajad ei olnud rahul kuulamisosa 3. ülesandega, mille sõnastust peeti liiga keerukaks, ning samuti keelestruktuuriosaga. Tähelepanu väärib see, et teatud õpetajad, kes pidasid kuulamisosa 3. ülesannet ning keelestruktuuride osa liiga raskeks, tegid eestikeelses kirjas ise mitmeid vigu. Esines ka seisukoht, et rääkimisülesande pildid ning alustekstid on keerukad ning pole piisavalt eakohased. Eriti keerukaks peeti suulise osa küsimuste-vastuste kaardi teksti, mille kohta arvati, et see ei ole 9. klassile jõukohane (telefonivestlus).

Suurem osa vastanud õpetajaist oli aga eksamitööga rahul.

Põhikooli eesti keele kui teise keele lõpueksami tulemused osutusid statistilise analüüsi kohaselt eelmiste aastatega võrreldes kehvemaks, samas mõõtis eksam adekvaatselt põhikooli lõpetajate keeleoskustaset. Osaoskuste mõõtmine võimaldab eristada nõrku ja tugevaid õpilasi. Positiivne on ülesandetekstide ja temaatika suur mitmekesisus, tekstid ja teemad lähtuvad õpilaste huvidest, on neile suuremalt jaolt ea- ja jõukohased. Eksamitöö koostamisel tuleks edaspidi varieerida ülesandetüüpe, et mõjutada õpilaste lõimitud keeleoskuse arengut ning vältida mõttetuid drille, mis on suunatud ainult eksami ühekordsele sooritamisele ega arenda seetõttu tegelikku keeleoskust. Õppetegevuses tuleb lähtuda keeleoskuse arendamisest komplekselt, lugeda ja kuulata võimalikult autentseid tekste ja leida võimalusi harjutada suulist eneseväljendamist ning loovat kirjutamist.

Joonis 5. Põhikooli eesti keele kui teise keele lõpueksami tulemused eksami osade kaupa ja terviktöona

Näide 5

I OSA. KIRJUTAMINE

TEINE ÜLESANNE

Lugege läbi kirja teema ja kirjutage umbes 100-sõnaline kiri.

Teema: Te käisite terve aasta matkajuhtide ringis ja võite nüüd ise oma kodukohas ekskursioone läbi viia. Kirjutage sõbrale, missuguseid kohti ja miks tahaksite talle näidata, kui ta Teile suvel külla tuleb. Küsige sõbra käest ka tema kodukoha vaatamisväärsuste kohta.

Kirjutage kiri selge ja loetava käekirjaga! Kirja nõutav pikkus on u 100 sõna.

POHIKOOLI LOPUKESKAM EESTIKEEHI KUI TEINE KEEL 2007

06.04.2007
Talle sõbra!
Ma käisin terve aasta matkajuhtide ringis
Ma tahaksin sulle näidata palju erinevaid
kohti. Tahaksin sulle näidata vete rannat
näidata mulliseid kohti mis riiet on.
Kus ranna rannal tekitab see ma
tahan näidata sulle väga erinevad kohtad, kus saad
nautida puhkeda, kus saad ujuda, ^{puhata} ja
ja teha ^{puhata} Esimene, kus ma tahaksin
see on suurem, sest mind plaanis on teha
^{mea} suurem ja veel näita tahame matkeda.
Kas sa tead, mis see on, tahan sinust
küsida, ka sinust, kuidas sa vaatamis-
väärsuste kohta. Ma räägi sulle

Sinu sõber Kirill

Ärge kirjutage sellest joonest allapoole!

Punktid ilma kaalumata

Punktid pärast kaalumist

3

